

СОЦІОЛОГІЯ

УДК 316.35

DOI: 10.21564/2663-5704.49.229800

Герасіна Людмила Миколаївна, доктор соціологічних наук, професор,
професор кафедри соціології та політології, Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна
e-mail: l.m.Herasina@nlu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-3299-5255

ПРОБЛЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: СУСПІЛЬНИЙ РЕЗОНАНС ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ РЕФОРМ

Досліджено практики реформ та модернізації публічного управління в Україні, які здійснюються державними органами, місцевим самоврядуванням, правлячими політичними силами. Їх ефективність та легітимність соціологічно вимірюється і відбивається у суспільному резонансі, що дозволяє оцінити результати на відповідність інноваційним трендам.

Ключові слова: публічне управління, стратегія реформ, суспільний резонанс, громадська думка, політичні деструкції.

Постановка проблеми. Публічна сфера реалізації владних відносин визначає масштаб поширення політичних ідей, впливів, правових норм, які окреслюють «поле» безпосередніх дій політиків, політичних організацій та державно-правових інститутів. Політика набуває інституційного характеру, як зазначає «Політична енциклопедія», на різних рівнях публічного управління (передусім урядових), на зборах і засіданнях політичних організацій; форми і способи політичної діяльності досить різноманітні – від розв’язання політичних спорів, офіційних виборів до погроз, прямого при-

мусу чи застосування сили [1, с. 567–568]. Публічне управління державою є важливою політичною практикою влади, здійснюється у межах чинної конституційної системи і має безпосередній вплив на всі галузі життя соціуму. Це не тільки державно-політична функція, що резонансно пов'язується у суспільній думці з політикою та правом, але і цінність, яка вартується кожною демократичною країною, де люди прагнуть гармонійного та справедливого буття. Ефективний публічний менеджмент в Україні мав би забезпечувати стан стабільності, виконання соціальних зобов'язань держави, гідні умови для реалізації вітальних, матеріальних, духовних і соціальних потреб громадян; проте його якісні показники ще далекі від досконалості й характеризуються множиною проблем. Цим визначається актуальність наукових досліджень із соціального сприйняття громадськістю проблем управління та реформ.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. У науковій думці України чимало досліджень пов'язані з питаннями розбудови правової, соціальної держави, з необхідністю досягнення раціонального балансу між життєвими потребами суспільства й інтересами держави, зокрема щодо модернізації системи державного управління соціально-політичними процесами; це окремий міждисциплінарний пласт наукових праць [2–10]. В умовах постсучасності як політика, так і право прагнуть декларувати «ідеальні» цілі, пов'язані із забезпеченням цілісності соціуму, узгодженням інтересів зацікавлених груп, з ефективним регулюванням соціальної взаємодії. Ф. Бенетон щодо сутності соціополітичної реальності зазначив, що «політика не може бути зведена до жодного виду іншої діяльності, котра б детермінувала її ззовні..., але нині політика розчинилася у соціальному» [11, с. 143]; а призначення права – надати політиці справедливого характеру.

Специфіка функціонування української влади в сучасній ситуації полягає в тому, що сформувалось певне напластування різновекторних і різномасштабних факторів (глобальних, локальних), які гальмують процес консолідації суспільства у цілому, не сприяють «консенсусу еліт» й успішній модернізації публічного управління. Як доречно зазначає В. В. Костицький, обираючи перспективи розвитку державної влади в Україні, слід враховувати, що ліберальні форми організації влади (у політичних «моделях» класичного лібералізму, неолібералізму, лібертаріанства, кейнсіанського економічного розвитку) побудовані на приматі прав і свобод людини й громадянина, індивідуальному егоїзмі, вільній конкуренції, на обмеженні влади правом; але у зіткненні з глобальними викликами сучасності вони продемонстрували низьку ефективність, а іноді – інструментальну неспроможність вирішення соціально-економічних, екологічних та політико-правових проблем [5; 12].

Формулювання цілей. Метою цієї статті є обґрунтування позиції, що практики публічного управління в Україні, які здійснюються державними органами, місцевим самоврядуванням, політичними партіями і рухами, групами політичного впливу, медійними структурами, мають корелювати із суспільним резонансом і підживлюватися ним, щоб підтримувати свою легітимність та відповідати інноваційним трендам.

Виклад основного матеріалу. Політичне управління в публічній сфері вважається надскладним різновидом соціо професійної діяльності, отже, передбачає: державно-правову відповідальність, урахування вагу суспільних очікувань; субординацію відносин між керівниками і підлеглими на ґрунті компетенцій і повноважень; постійну координацію дій суб'єктів процесу в аспекті виконання належних функцій; досягнення в інтересах справи визначених цілей та результатів; і безперечно потребує періодичної модернізації у зв'язку з динамічним оновленням соціально-економічних і політичних умов [13, с. 710]. Проте дисфункції та деструкції публічного управління можуть спричиняти соціально-політичну нестабільність, економічний спад або стагнацію, навіть послаблення суверенітету держави. У цілому реалізація управлінської політики залежить не стільки від історичного типу держави, скільки від системи чинних політико-правових інститутів та їх функціональної дієвості, від рівня політичної культури соціуму, якостей політичної еліти, успішності та динаміки соціально-політичних реформ, реальний зміст і характер яких має відповідати соціальним очікуванням. Тільки синергія «проектів» влади із потребами суспільства дозволяє ініціювати і протекціонувати успішні реформаційні перетворення, що відповідають стратегії політичної модернізації.

Політичний розвиток завжди відповідає об'єктивним параметрам: він не є незворотним, можлива і політична реверсія; не є одноманітним у різних політичних системах; має специфічні риси за певних історичних умов [2, с. 45]. Звідси, розроблені наукою критерії політичної модернізації мають величезне значення для сучасної України; це – здатність політичної системи до сприйняття інновацій (за умов самозбереження), до мобілізації ресурсів влади, структурне та функціональне вдосконалення інститутів політики і права, запровадження сучасних «політичних ролей» у системі, посилення потужності «соціальних ліфтів» для рівної доступності людей до владних посад, дієвості принципів «рівності всіх перед законом» і «незворотності покарання» щодо відповідальності еліт й інших груп соціуму.

У підґрунтя соціополітичних змін суверенної України закладались ідеї публічності та світськості політики, політичний плюралізм, демократичні новації, забезпечення прав людини, політична активність громадян і свобода вибору тощо. Стратегічні дії української держави за майже 30 років незалеж-

ності були спрямовані на те, щоб система публічного управління могла адаптуватися до еволюції суспільних цілей, які мали б відбиватися у змісті політичної модернізації країни [14]. Реформи головним чином здійснювалися шляхом утворення нових державно-політичних інститутів (парламентаризму, президента, конституційності, багатопартійності, системи виборів, антикорупційних органів та ін.); їх призначення полягало у забезпеченні більш ефективних «каналів» діалогу між урядом та населенням.

Проте в дійсності це не виключало гострих правових колізій між органами влади та появи суспільно-політичних конфліктів і криз. Протягом розбудови української державності виникло чимало проблем, серед яких одна з головних – це деструктивність політичної влади, через що гальмується демократичний розвиток країни і становлення громадянських інститутів [15, с. 373–395]. ГО Центр «Соціальний моніторинг» 8–15 серпня 2020 р. провів Всеукраїнський соціологічний моніторинг (у всіх регіонах країни, крім непідконтрольних територій) «Думки та погляди населення України: серпень 2020» [метод особистого інтерв'ю; вибіркова сукупність – 3012 респондентів; стандартна похибка: 1,9%], який виявив такі суперечності в думках населення: «Держава повинна брати більше відповідальності у забезпеченні життя громадян» (вважають 68,6%), і лише 27,3% указали, що «Люди мають брати на себе більше відповідальності». При цьому співвідношення позицій людей по регіонах країни не дуже відрізняються: наприклад, західний регіон – 60,7 / 36,6%; центр – 69,5 / 25,5%; схід – 68,6 / 25,9% і південь – 80,1 / 17,9% [16]. Отже, соціологічні дані не тільки актуалізують увагу на впливі народу на управлінські рішення, а й чітко виявляють суспільний резонанс щодо якості здійснення публічного управління в державі, який залежить від зворотних зв'язків із населенням.

Крім того, Україні як молодій державі, що на межі ХХ–ХХІ ст. пішла шляхом «демократичного транзиту» й нині здійснює політичну модернізацію, природно властива *стратегія реформ* – цілеспрямованих, керованих політико-правових дій системного (або сегментарного) характеру, що здійснюються в окремих галузях життя країни і стимулюють подальше вдосконалення функцій політико-правових інститутів [17, с. 631–632]. Реформи можна типологізувати не тільки за галуззю їх втілення, а й за характером (м'які, радикальні, «камуфляжні») чи згідно з провідною ідеєю – демократичні, ліберальні, консервативні, популістські. Реформаційний шлях – не буденна ситуація для країни і породжує деякі виклики: з одного боку, «агенти змін» прагнуть пом'якшення примусових методів влади та позакризової реакції суспільства; а з другого – стимулюючи подальшу соціополітичну модернізацію, вони повинні запобігати соціальній конфронтації та насильницьким діям з боку супротивників перетворень.

Шляхом реформування українська влада прагне корегувати відносини між страатами для вдосконалення функцій системи управління, збереження громадського порядку, але при цьому вимушена постійно контролювати перебіг політичного процесу. Бо у так звану епоху постсучасності в Україні спостерігається негативна тенденція падіння довіри населення до інститутів влади. Цей висновок підтверджують дані соціологічних досліджень Центру Разумкова (березень, 2021 р.). На запитання: *«Якою мірою Ви довіряєте соціальним інституціям?»*, – не довіряють державному апарату (чиновникам) (80%), судам (судовій системі загалом) (79%), Верховній Раді України (77,5%), Уряду України (76%), Вищому антикорупційному суду (73%), політичним партіям (71%), Прокуратурі (71%), комерційним банкам (70%), Національному антикорупційному бюро України (НАБУ) (70%), Верховному Суду (69%), Конституційному Суду України (69%), Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі (68%), Національному агентству з питань запобігання корупції (НАЗК) (68%), місцевим судам (66%), Президенту України (61,5%), Національному банку України (60%) [18].

Зазначимо, що модернізаційні реформи може ініціювати як сама державна влада («чисте» публічне управління), так і окремі соціальні групи. Цим визначаються шляхи їх здійснення. Перший – це впровадження реформи «зверху»; специфіка полягає в тому, що влада усвідомлює необхідність змін у системі публічного управління, ініціативно розробляє і втілює програму перетворень. Але реформи «зверху» не завжди приносять очікуваний ефект й інколи закінчуються поразкою реформаторів або регресивно відкидають країну назад, гальмуючи прогрес (як, наприклад, контраверсійні, незавершені пенсійна або медична реформи в Україні). Другий спосіб – це «зречення влади» як відмова від панування тих політичних сил, що усвідомили безперспективність свого правління; його використовують в умовах занепаду, компрометації, капітуляції чи загибелі авторитарних режимів (унаслідок «оксамитових» революцій відмовився від влади Е. Хоннекер у Східній Німеччині, Г. Гусак у Чехословаччині, а після Майдану 2014 – В. Янукович в Україні). Третій шлях – погоджене реформування системи управління на основі «консенсусу еліт», узгодження інтересів як політичної влади, так і опозиції. По суті це процес поступових інноваційних перетворень у владних структурах, упровадження нових функцій і технологій, оволодіння культурою переговорного процесу, досягнення компромісу і консенсусу.

Для України, як убачається, останній шлях реформувань владних інституцій, перерозподілу їх повноважень, удосконалення сфери публічного політичного управління є очікуваним і мав би продемонструвати найкращі результати. Він передбачає використання медіації, здатність до перемовин, проведен-

ня політичних дебатів, діалогових конференцій політичних сил, що забезпечує більшу ефективність реформ та їх легітимацію з позитивним суспільним резонансом. Згадаємо, що стратегію реформ інколи визначають як *політику компромісу* між правлячою елітою та її опонентами, коли заради збереження політичної системи в цілому йдуть на зміни окремих її частин. Відповідно реформи стають поступками правлячої верхівки під тиском опозиції та невдоволених соціальних верств, які загрожують вийти за межі норм врегульованих відносин [19].

Проте реформаційні практики в Україні (незважаючи на декларовані цілі) не завжди сприяли оновленню стратегій та ресурсів демократичної влади, посиленню інституту парламентаризму, виборчого права і партійному плюралізму, захисту прав і свобод людини, вдосконаленню дій судової системи. Зокрема, стабільно негативним залишається ставлення населення до судової гілки влади, в якій відбулась дифузія «соціального капіталу» через слабку здатність до справедливого судочинства і політичну заангажованість, що мало місце незалежно від політичного курсу країни [10, с. 276]. Певним чином це вплинуло на суперечливий характер судової реформи в країні й досі гальмує низку інших політико-правових зрушень (особливо щодо боротьби із корупцією), які впроваджувалися з початку 2000-х рр.

Реформи галузі публічного управління в Україні, щоб набути успіху, мають бути спрямовані на перетворення ключових засад життя і відносин у соціумі, здійснюватися без деконструкції (руйнації) державного ладу шляхом ефективних політико-правових рішень і корегування законодавства. Як правило, прогресивні зрушення політико-правової сфери вдосконалюють діяльність державних інституцій, ведуть до перерозподілу їх повноважень, оновлюють функції влади і соціальні механізми політичного представництва. Взаємозв'язок *соціального* та *політичного* підтверджує соціологічний моніторинг громадської думки в Україні: «Радикалізація настроїв на фоні економічної та політичної кризи» (червень 2020 р.) [метод особистого інтерв'ю; вибіркова сукупність – 3037 респондентів; стандартна похибка: 1,1–1,9%]. Очевидно, що громадяни України досить жваво цікавляться внутрішніми політичними процесами та готові брати в них активну участь: 34,7% – спостерігають за головними політичними подіями; 17,3% – постійно стежать за політичним життям в Україні і лише 14,1% – взагалі не цікавляться політикою [20].

Неоліберальні реформи, як відомо, можуть спричинити і помітне соціальне збудження тих професійних груп, інтереси яких ущемлені. Це показав досвід США і Великої Британії 80-х рр. XX ст. [21]; Греції, Іспанії та Італії у кризових 2008–2012 рр.; Франції 2019–2020 рр. («жовті жилети»), де відбувалися тривалі протести населення проти політики жорсткої економії в ЄС.

Але завдяки урядовим поступкам і коливанням «центру влади» між легітимними її носіями, у розвинутих демократіях спрацьовує політична наступність (зміна урядів, переобрання президента, нове законодавство та ін.), тому вдається зберегти стабільність політичної системи в цілому.

Водночас різким чинником, який загострює соціальний резонанс, є *деструктивність влади* – такі дії та державно-політичні рішення, наслідки яких призводять до суспільної нестабільності, управлінського безладу, а реалізація – до порушень прав і свобод людини, конституційного принципу соціальної демократичної держави, обмежує партисипацію громадян у прийнятті ключових рішень в життєдіяльності країни. В Україні залишається неподоланою за суперечність між кланово-олігархічним устроєм політико-економічної сфери, що базується на привілейованому контролі бізнес-еліти над багатствами країни, та народними формами самоорганізації малих підприємств, об'єднань добровольців і волонтерів, заробітчан в іноземних країнах, правозахисників, екологічних рухів, лідерів територіальних громад. Через тяжіння можновладців до авторитарного правління, домінування в їхніх діях вузькогрупових інтересів, надмірні амбіції окремих посадовців, деструкції української політики перетворюються на *антитехнологію*, яка гальмує розвиток громадянського суспільства, породжує у свідомості людей недовіру чи знецінення інститутів державної влади, радикальні політичні орієнтації, формує соціальний дисонанс із владою, фрустрацію та відсторонення від політики.

Відповідно українське суспільство часто демонструє протестну активність, наприклад, як реакцію незгоди зі змістом адміністративної, податкової, пенсійної, медичної, земельної та інших реформ, через скасування пільг вразливих соціальних груп (чорнобильців, ветеранів-афганців, військових, отримувачів субсидій) тощо. Це пояснюється тим, що внаслідок недолугих змін у функціях держави посилюються етатистські тенденції або деструкції; а отже, їх має врівноважувати зростання активності не «радикального маргінезу» вулиці, а громадських рухів (профспілок, правозахисних, альтернативних, волонтерських, «зелених», бізнес-асоціацій, ФОПів), що захищають соціальні права і свободи. Ці групи активних громадян все гучніше вимагають відкритого доступу до ресурсів країни, що передбачає принцип вільної конкуренції та верховенства права. Не випадково в оцінках респондентів (за 5-бальною шкалою) як критичні виклики для країни названі: «*корупція та кумівство у владі*» – 4,46; «*збагачення олігархів і зубожіння простих людей*» – 4,43; найбільше занепокоєння людей викликають: «*вирішення воєнного конфлікту на сході України*», «*зростання цін, інфляція*» і «*занепад економіки*» – від 4,68 до 4,69. А головними пріоритетами є: «*Можливість мати роботу*

і гідну зарплату/пенсію» (44,8%); «Жити в економічно і політично стабільній державі» (38,7%; 31,4%); «Відчувати соціальну захищеність» (30,6%) [16].

Водночас в Україні набула успіху і позитивного суспільного резонансу реформа, розпочата у 2014 р. згідно з Концепцією реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади, що відповідає принципу поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади (ст. 132 Конституції України). Як зазначають фахівці, місцеве самоврядування, регіоналізація, децентралізація – це провідні принципи демократичної внутрішньої й зовнішньої політики та конституційного регулювання у розвинених країнах. У сучасному світі все більше посилюється розуміння того, що надмірний централізм не прогресує розвиток країни, а веде до фактичної девальвації конституційних свобод і нездатності державного апарату ефективно керувати [22]. У процесі здійснення цієї реформи Україною обраний курс на вдосконалення українського унітаризму шляхом децентралізації публічної влади і формування на цій основі дієвої системи публічного управління (з оновленими функціями) як інституту активної взаємодії суб'єктів і структур місцевого самоврядування, виконавчої влади, громадянського суспільства і бізнес-середовища [23, с. 319].

Висновки. Політична система може ефективно модернізуватися при збереженні своєї цілісності, інституційної пам'яті та певної автономії, але водночас має зберігати гармонійні відносини із середовищем. Бо згідно з останніми даними ГО Центру «Соціальний моніторинг» (січень 2021 р.) частка опитаних, які вважають, що країна розвивається у правильному напрямі, становить лише 21,7%, а протилежної думки дотримуються 78,3%. Зберігається також ситуація, коли більшість населення побоюється, що діюча влада не може забезпечити безпеку своїм громадянам (59,6%), протилежної думки дотримуються 27,2% [24]. Проблеми публічного управління і колізії реформ є ознакою демократії, що модернізується; тому їх корекція потребує: повноти й якості інформації про ініціативи влади, яка виробляє керівні рішення; здатності системи управління підтримувати соціальну рівновагу і громадянський мир; швидкості реагування політичної системи на суспільний резонанс; максимального наближення результатів діяльності до визначеної мети.

ЛІТЕРАТУРА

1. Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ: Парлам. вид-во, 2011. 808 с.
2. Герасіна Л. М. Політико-правові практики сучасної соціополітичної реальності: теоретико-праксеологічний аналіз. *Український соціум*. 2012. №4 (43). С. 39–57.

3. Коваленко А. А. Розвиток виконавчої влади в Україні на сучасному етапі: теорія та практика: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ, 2002. 512 с.
4. Костицький В., Костицька І. Про дві тенденції становлення відповідального представницького правління в сучасній державі. *Альманах права*. 2020. Вип. 11. С. 15–22.
5. Костицький В. В., Кобан О. Г. Обмеження правом законодавчої та судової влади: монографія. Київ: АртЕк, 2017. 227 с.
6. Політико-правова ментальність українського соціуму в умовах європейської інтеграції: монографія / О. О. Безрук, В. С. Бліхар, Л. М. Герасіна та ін.; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2019. 744 с.
7. Правова і політична культура українського соціуму за умов модернізації політико-правового життя: монографія / О. О. Безрук, Л. М. Герасіна, І. В. Головка та ін.; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2016. 560 с.
8. Резнік В. Підвалини соціального порядку в суспільстві: уподобання громадян України. *Українське суспільство: моніторинг соціальних змін*. Київ: Ін-т соціології НАН України, 2014. Вип. 1 (15), т. 1. С. 24–36.
9. Чапала Г. В. Місцеве самоврядування в системі публічної влади: теоретико-правовий аналіз: монографія. Харків: Право, 2006. 224 с.
10. Чепурко Г. Проблеми формування соціального капіталу в Україні на сучасному етапі. *Українське суспільство: моніторинг соціальних змін*. Київ: Ін-т соціології НАН України, 2014. Вип. 1 (15), т. 1. С. 271–283.
11. Бенетон Ф. Введение в политическую науку / пер. с фр. М. М. Федоровой. Москва: Весь мир, 2002. 368 с.
12. Kostytsky V. Local self-government as a separate branch of power in Ukraine: theoretical and methodological issue. *Соціологія права*. 2019. № 1–2 (26–27). С. 27–34.
13. Політологія: навч. енцикл. слов. довід. для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я. Угрин та ін.; за наук. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ – 2000, 2014. 779 с.
14. Сахань О. М. Проблеми політичної модернізації за сучасних умов розвитку української держави. *Вісник Національного університету «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2015. № 3 (26). С. 274–277.
15. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку: монографія / Г. Ю. Васильєв, В. Д. Воднік, О. В. Волянська та ін.; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2013. 536 с.
16. Думки та погляди населення України: серпень 2020. *Центр «Соціальний моніторинг»*. 21 серп. 2020 р. URL: <https://smc.org.ua/dumky-ta-poglyady-naselennya-ukrayiny-serpen-2020-1463/> (дата звернення: 17.03.2021).
17. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін.; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2015. 816 с.

18. Оцінка ситуації в країні, довіра до інститутів суспільства та політиків, електоральні орієнтації громадян (березень 2021 р.). *Разумков центр*. 16 берез. 2021 р. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-instytutiv-suspilstva-ta-politykiv-elektoralni-orientatsii-gromadian-berezen-2021r> (дата звернення: 17.03.2021).
19. Сокирка Ю., Скочилиас Л., Шиманова О., Романюк А. Адміністративна реформа в Україні: експертні оцінки. Львів: ЦПД, 2009. 28 с.
20. Моніторинг громадської думки населення України: червень 2020. «Радикалізація настроїв на фоні економічної та політичної кризи». *Центр «Соціальний моніторинг»*. 23 черв. 2020 р. URL: <https://smc.org.ua/monitoring-gromadskoyi-dumky-naselennya-ukrayiny-cherven-2020-1247/> (дата звернення: 17.03.2021).
21. Романюк А. С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи: монографія. Львів: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. 391 с.
22. Батанов О. Політико-правові засади децентралізації публічної влади в зарубіжних країнах у контексті муніципальної реформи в Україні. *Юридичний вісник*. 2014. №4. С. 64–70.
23. Пухтинський М. О. Трансформація місцевого самоврядування в контексті децентралізації публічної влади унітарної України. *Альманах права*. 2020. Вип. 11. С. 319–326.
24. Моніторинг громадської думки населення України: оцінки та настрої після місцевих виборів. *Центр «Соціальний моніторинг»*. 30 листоп. 2020 р. URL: <https://smc.org.ua/monitoring-gromadskoyi-dumky-naselennya-ukrayiny-otsinky-ta-nastroyi-pislya-mistsevyh-vyboriv-1953/> (дата звернення: 17.03.2021).

REFERENCES

1. Levenets, Yu. (Ed.) (2011). *Politychna entsyklopediia* [Political encyclopedia]. Kyiv: Parlamentske vydavnytstvo [in Ukrainian].
2. Herasina, L. M. (2012). Polityko-pravovi praktyky suchasnoi sotsiopolitychnoi realnosti: teoretyko-prakseolohichnyi analiz [Political and legal practices of modern socio-political reality: theoretical and praxeological analysis]. *Ukrainskyi sotsium – Ukrainian society*, 4(43), 39–57 [in Ukrainian].
3. Kovalenko, A. A. (2002). *Rozvytok vykonavchoi vlady v Ukraini na suchasnomu etapi: teoriia ta praktyka* [Development of executive power in Ukraine at the present stage: theory and practice]: monohrafiia. Kyiv: In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NANU [in Ukrainian].
4. Kostytskyi, V., & Kostytska, I. (2020). Pro dvi tendentsii stanovlennia vidpovidalnoho predstavnytskoho pravlinnia v suchasni derzhavi [About two tendencies of formation of responsible representative board in the modern state]. *Almanakh prava – Almanac of Law*, 11, 15–22 [in Ukrainian].
5. Kostytskyi, V. V., & Koban, O. H. (2017). *Obmezhenia pravom zakonodavchoi ta sudovoi vlady* [Restrictions on the law of the legislature and the judiciary]: monohrafiia. Kyiv: ArtEk [in Ukrainian].

6. Trebin, M. P. (Ed.) (2019). *Polityko-pravova mentalnist ukrainskoho sotsiumu v umovakh yevropeiskoi intehtatsii* [Political and legal mentality of Ukrainian society in the context of European integration]: monohrafiia / O. O. Bezruk, V. S. Blikhar, L. M. Herasina ta in. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
7. Trebin, M. P. (Ed.) (2016). *Pravova i politychna kultura ukrainskoho sotsiumu za umov modernizatsii polityko-pravovoho zhyttia* [Legal and political culture of Ukrainian society in terms of modernization of political and legal life]: monohrafiia / O. O. Bezruk, L. M. Herasina, I. V. Holovko ta in. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
8. Reznik, V. (2014). Pidvalyny sotsialnoho poriadku v suspilstvi: upodobannia hromadian Ukrainy [Foundations of social order in society: preferences of Ukrainian citizens]. *Ukrainske suspilstvo: monitorynh sotsialnykh zmin* [Ukrainian society: monitoring of social change]. Issue 1(15), Vol. 1, Pp. 24–36. Kyiv: Instytut sotsiologhii NAN Ukrainy [in Ukrainian].
9. Chapala, H. V. (2006). *Mistseve samovriaduvannia v systemi publichnoi vlady: teoretyko-pravovyi analiz* [Local self-government in the system of public power: theoretical and legal analysis]: monohrafiia. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
10. Chepurko, H. (2014). Problemy formuvannia sotsialnoho kapitalu v Ukraini na suchasnomu etapi [Problems of formation of social capital in Ukraine at the present stage]. *Ukrainske suspilstvo: monitorynh sotsialnykh zmin* [Ukrainian society: monitoring of social change]. Issue 1(15), Vol. 1, Pp. 271–283. Kyiv: Instytut sotsiologhii NAN Ukrainy [in Ukrainian].
11. Beneton, F. (2002). *Vvedenie v politicheskiju nauku* [Introduction to Political Science] / per. s fr. M. M. Fedorovoj. Moskva: Ves' mir [in Russian].
12. Kostytsky, V. (2019). Local self-government as a separate branch of power in Ukraine: theoretical and methodological issue. *Sotsiologhiia prava – Sociology of law*, 1–2 (26–27), 27–34.
13. Khoma, N. M. (Ed.) (2014). *Politologhiia: navchalnyi entsyklopedychnyi slovnyk dovidnyk dlia studentiv VNZ I–IV rivniv akredytatsii* [Political Science: educational encyclopedic dictionary reference book for university students of I–IV levels of accreditation] / V. M. Denysenko, O. M. Sorba, L. Ya. Uhryn ta in. Lviv: «Novyi Svit – 2000» [in Ukrainian].
14. Sakhan, O. M. 2015). Problemy politychnoi modernizatsii za suchasnykh umov rozvytku ukrainskoi derzhavy [Problems of political modernization in modern conditions of development of the Ukrainian state]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Iurydychna akademiia Ukrainy im. Yaroslava Mudroho». Serii: Filosofiia, filosofiia prava, politologhiia, sotsiologhiia – Bulletin of the National University «Yaroslav Mudryi Law Academy of Ukraine». Series: Philosophy, philosophy of law, political science, sociology*, 3(26), 274–277 [in Ukrainian].
15. Trebin, M. P. (Ed.) (2013). *Hromadianske suspilstvo: politychni ta sotsialno-pravovi problemy rozvytku* [Civil society: political and socio-legal problems of development]: monohrafiia / H. Yu. Vasyliiev, V. D. Vodnik, O. V. Volianska ta in. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

16. Dumky ta pohliady naselennia Ukrainy: serpen 2020 [Thoughts and views of the population of Ukraine: August 2020]. *Tsentr «Sotsialnyi monitoringh»*. 21 serpnia 2020 r. Retrieved from <https://smc.org.ua/dumky-ta-poglyady-naselennya-ukrayiny-serpen-2020-1463/> [in Ukrainian].
17. Trebin, M. P. (Ed.) (2015). *Politolohichni entsyklopedychnyi slovnyk* [Political science encyclopedic dictionary] / uklad.: L. M. Herasina, V. L. Pohribna ta in. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
18. Otsinka sytuatsii v kraini, dovira do instytutiv suspilstva ta politykiv, elektoralni oriientsatsii hromadian (berezen 2021 r.) [Assessment of the situation in the country, trust in the institutions of society and politicians, electoral orientations of citizens (March 2021).]. *Razumkov tsentr*. 16 bereznia 2021 r. Retrieved from <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-instytutiv-suspilstva-ta-politykiv-elektoralni-oriientsatsii-hromadian-berezen-2021r> [in Ukrainian].
19. Sokyra, Yu., Skochylas, L., Shymanova, O., & Romaniuk, A. (2009). *Administratyvna reforma v Ukraini: ekspertni otsinky* [Administrative reform in Ukraine: expert assessments]. Lviv: TsPD [in Ukrainian].
20. Monitoring hromadskoi dumky naselennia Ukrainy: cherven 2020. «Radykalizatsiia nastroiv na foni ekonomichnoi ta politychnoi kryz» [Monitoring of public opinion of the population of Ukraine: June 2020. «Radicalization of sentiments against the background of economic and political crises»]. *Tsentr «Sotsialnyi monitoringh»*. 23 chervnia 2020 r. Retrieved from <https://smc.org.ua/monitoring-gromadskoyi-dumky-naselennya-ukrayiny-cherven-2020-1247/> [in Ukrainian].
21. Romaniuk, A. S. (2007). *Porivnialnyi analiz politychnykh instytutiv krain Zakhidnoi Yevropy* [Comparative analysis of political institutions in Western Europe]: monohrafiia. Lviv: VTs LNU im. Ivana Franka [in Ukrainian].
22. Batanov, O. (2014). Polityko-pravovi zasady detsentralizatsii publichnoi vlady v zarubizhnykh krainakh u konteksti munitsypalnoi reformy v Ukraini [Political and legal bases of decentralization of public power in foreign countries in the context of municipal reform in Ukraine]. *Yurydychnyi visnyk – Legal Bulletin*, 4, 64–70 [in Ukrainian].
23. Pukhtynskyi, M. O. (2020). Transformatsiia mistsevoho samovriaduvannia v konteksti detsentralizatsii publichnoi vlady unitarnoi Ukrainy [Transformation of local self-government in the context of decentralization of public power of unitary Ukraine]. *Almanakh prava – Almanac of Law*, 11, 319–326 [in Ukrainian].
24. Monitoring hromadskoi dumky naselennia Ukrainy: otsinky ta nastroi pislia mistsevykh vyboriv [Monitoring of public opinion of the population of Ukraine: assessments and attitudes after the local elections]. *Tsentr «Sotsialnyi monitoringh»*. 30 lystop. 2020 r. Retrieved from <https://smc.org.ua/monitoring-gromadskoyi-dumky-naselennya-ukrayiny-otsinky-ta-nastroyi-pislya-mistsevykh-vyboriv-1953/> [in Ukrainian].

Герасина Людмила Николаевна, доктор социологических наук, профессор, профессор кафедры социологии и политологии, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, г. Харьков, Украина

ПРОБЛЕМЫ ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ В УКРАИНЕ: ОБЩЕСТВЕННЫЙ РЕЗОНАНС В ОТНОШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ РЕФОРМ

Исследованы практики реформ и модернизации публичного управления в Украине, которые осуществляются государственными органами, местным самоуправлением, правящими политическими силами. Их эффективность и легитимность социологически измеряется и отражается в общественном резонансе, что позволяет оценить результаты на соответствие инновационным трендам.

Ключевые слова: публичное управление, стратегия реформ, общественный резонанс, общественное мнение, политические деструкции.

Herasina Liudmyla Mykolaivna, Doctor of Sociology Sciences, Professor, Professor of the Department of Sociology and Political Science, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine

PROBLEMS OF PUBLIC GOVERNANCE IN UKRAINE: PUBLIC RESONANCE IN RELATION TO THE EFFECTIVENESS OF REFORMS

Problem of setting. *Public government – it political practice of power which is carried out within the limits of the constitutionally political system and has a direct influence on all industries of life of socium is important. An effective public management in Ukraine must provide the state of stability, implementation of social obligations the states, deserving a condition for realization of congratulatory, financial, spiritual and social necessities of citizens; but him high-quality indexes far imperfect and characterized the plural of problems.*

Recent research and publications analysis. *The questions of modernization and reforms of the system of state administration, constructions of the legal, social state, social and political processes are actively probed in the scientific mind of Ukraine, by the necessity of achievement of balance between the vital necessities of societies and interests of the state. Quite a bit Ukrainian scientists were engaged in researches of these questions – V. Kostytsky, I. Kostytska, O. Koban, A. Kovalenko, O. Batanov, I. Reznik, G. Chapala, M. Pukhtinskiy et al.*

Paper objective – *ground of position, that a public management in Ukraine, which is carried out by public organs, local self-government, political parties and groups of political influence, must correlate with public resonance, to support the legitimacy and answer to the innovative tendencies.*

Paper main body. *A management in the public sphere of the state is very difficult professional activity, and foresees state and legal responsibility and account of public interests and expectations. However, disfunctions and destructions of public management can draw social and political instability, cutback of economic activity or regress, even weakening of sovereignty of the state. The criteria of political modernization matter very much for modern Ukraine: capacity of the political system for perception of innovations and mobilization of resources of power, structural and functional perfection of institutes of policy, powerful «social elevators» for equal access of people to imperious positions, effectiveness of principle of «equality all before a law».*

To Ukraine, as to the young state which passed by democratic transit, naturally peculiar strategy of reforms. Reformation is a not workaday situation for a country, it generates calls and problems. Among them most difficult is destructive of political power, what democratic development of country and becoming of civil institutes is braked through. Sociological researches rotined that a population considered: «The state must take more responsibility in providing of life of citizens» (68,6%). Stably negative is attitude of people toward a department judicial, which loses a «social capital» through inability to the just legal proceeding and mercenary political interests. In the end, unique reform 2014, that purchased positive social resonance is the process of decentralization the public power and strengthening of local self-government, which is mainly approved by citizens.

Conclusions of the research. *Problems of public management and collision of reforms are the sign of modern democracies which are modernized. The political system and public management can be effectively modernized at the maintainance of their integrity, institutional memory and, at the same time, harmonious relationships with a social environment.*

Keywords: *public management, strategy of reforms, public resonance, public opinion, political destructions.*

